

4T D'ESO · EB4 · UNITAT 8

Estalviar i invertir: rendibilitat i risc

Estalviar, invertir i especular; rendibilitat, risc i liquiditat; diversificar, comissions, perfils de risc i biaixos

8

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Distingir entre estalviar, invertir i especular segons el temps que pots deixar els diners sense necessitar-los.

Calcular la rendibilitat d'una inversió i explicar per què les promeses de rendibilitat alta sense risc són sospitoses i cal analitzar-ne risc i liquiditat.

Descriure la renda fixa (bons), la renda variable (accions) i els fons, i dir a quin perfil de risc s'adapta cada producte.

Explicar per què diversificar redueix els ensurts i per què les comissions pesen any rere any.

Detectar els biaixos i les emocions que empenyen a triar malament, i decidir abans de tenir pressa.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

Som al març, a 4t B de l'Institut Ribera Nord de Valldelana. La Inés Varela ha donat al grup una targeta amb un cas: en Pau, un veí adult fictici, té 2.000 € i els haurà de tenir disponibles el 15 de juny; tres fulletons li prometen coses diferents. El Dani ha trobat el gràfic d'un fons que va pujar un 22 % en un any i ja té la seva resposta. La Salma vol saber què hi ha a la resta de la taula i la Lucía només pregunta quan necessita els diners en Pau.

❓ **Si algú et promet que els teus 100 € seran 200 € en un mes, què li preguntaries abans de donar-li res?**

❓ **Guardar diners en una guardiola, és «invertir»? En què s'assemblen una guardiola i una inversió, i en què no?**

❓ **Un producte va pujar un 22 % l'any passat. Et diu això que aquest any tornarà a pujar? Per què?**

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **8.1** Estalviar, invertir i especular
- **8.2** Rendibilitat, risc i liquiditat
- **8.3** Diversificar i vigilar les comissions
- **8.4** Renda fixa, renda variable i perfils de risc
- **8.5** Emocions i biaixos en decidir

Estalviar, invertir i especular

Estalviar

Guardar part dels ingressos per fer-la servir més endavant: disponible i sense perdre.

Invertir

Posar diners en alguna cosa amb la idea que en produeixi més, acceptant alts i baixos.

Especular

Apostar que el preu pujarà aviat: «ha pujat un 40 % aquesta setmana».

Horitzó temporal

El temps que pots deixar els diners sense necessitar-los.

CLAVE

Abans de posar diners en alguna cosa, pregunta't: **quan els necessito i quant puc perdre?**

Quatre opcions per a 1.000 €

OPCIÓ	QUÈ DONA EN UN ANY	RESULTAT	RISC I LIQUIDITAT
Guardiola	0 %	1.000 €	Pèrdua o robatori; immediata
Compte remunerat	1 %	1.010 €	Molt baix; immediata
Dipòsit a 1 any	2 %	1.020 €	Baix; segons el contracte
Fons d'inversió	−10 %, +4 % o +12 %	900 / 1.040 / 1.120 €	Alt; es ven en pocs dies

CLAVE

No es pot garantir una rendibilitat alta **sense risc**.

8.2 · RESULTAT POSSIBLE AL CAP D'UN ANY

On acaben els 1.000 €

Valor final dels 1.000 € de l'Ona, en €, abans d'impostos (dades fictícies).

Font: cas del llibre (xifres d'exemple, no previsions).

CLAVE

El fons pot donar **sis vegades** el que dona el dipòsit, però també fer perdre **100 €**.

Tres mil euros en una cistella o en tres

3.000 € i tres inversions

A perd el 50 % i B i C pugen un 5 % (dades d'exemple).

1. **Tot a A.** 3.000 × 0,50 = 1.500 €: perd la meitat.
2. **Repartit.** 500 + 1.050 + 1.050 = 2.600 €.
3. **Compara.** La pèrdua passa de 1.500 € a 400 €, del −50 % al −13,3 %.

✔ **Diversificar no garanteix més guany: pot limitar algunes pèrdues, però no totes.**

8.3 · 10.000 € DE SALDO CONSTANT

La comissió es paga sempre

Comissió de l'1,5 % anual

- 150 € cada any
- 1.500 € en deu anys

VS

Comissió del 0,2 % anual

- 20 € cada any
- 200 € en deu anys

CLAVE

Es paga tant si **guanyes** com si **perds**: pregunta quant cobra en total.

Productes de menys a més risc

PRODUCTE	QUÈ ÉS	RISC ORIENTATIU	LIQUIDITAT
Compte remunerat	Diners al banc amb un interès baix	Molt baix	Immediata
Dipòsit a termini	Préstec al banc a un termini fix	Baix	Segons el contracte
Bons (renda fixa)	Préstec a un Estat o una empresa	Baix o mitjà	Es poden vendre, a preu variable
Fons d'inversió	Cistella de valors o actius	Mitjà o alt	Es venen en pocs dies
Accions (renda variable)	Parts d'una empresa	Alt	Es venen ràpid, a preu variable

CLAVE

El **perfil de risc** (conservador, moderat o dinàmic) depèn de quan necessites els diners i de quant pots perdre.

Quan les emocions decideixen

Por de perdre's alguna cosa

Si no hi entres ara, perdràs l'ocasió que tothom ha vist.

Excés de confiança

Creure que saps més del que saps després d'una ratxa d'encerts.

Efecte ramat

«Tothom hi ha entrat», encara que ningú no n'ensenyi cap prova.

Biaix de recència

Un fons que va pujar un 22 % sembla «el bo» sense mirar els anys dolents.

CLAVE

Regla de les **vint-i-quatre hores**: espera un dia, comprova qui ofereix el producte i escriu què hi pots guanyar, perdre i no saps.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

Un fulletó diu que un fons va fer +22 %, −14 %, +8 %, +18 % i +3 % en cinc anys, una mitjana del 7,4 %. Quant tindries de debò a partir de 100 €?

A 137,72 €

B 142,90 €

C 107,40 €

✔️ 100 × 1,22 × 0,86 × 1,08 × 1,18 × 1,03 = 137,72 €. Els 142,90 € sortirien si cada any fos un 7,4 %, però la mitjana no és el que s'acumula.

REPASO

Idees clau

- **Estalviar, invertir, especular.** termini i objectiu, horitzó temporal, fons d'emergència primer.
- **Rendibilitat, risc i liquiditat.** rendibilitat = (final − inicial) ÷ inicial, triangle: no es té tot alhora, més rendibilitat esperada, generalment més risc.
- **Diversificar i comissions.** repartir entre cistells diferents, fons indexats, les comissions es paguen sempre.
- **Productes i perfils.** dipòsit, bons, accions, fons, renda fixa i renda variable, conservador, moderat, dinàmic.
- **Emocions i biaixos.** por de perdre's alguna cosa, efecte ramat i aversió a la pèrdua, decidir abans, sense pressa.

PER ACABAR

Per pensar

1 Si necessites uns diners d'aquí a sis mesos i uns altres d'aquí a deu anys, on posaries cadascun i per què?

2 Per què una promesa de guany alt, fix i sense risc és un senyal d'alarma, i quines tres coses miraries abans de fer cas a una oferta?

3 Quin biaix t'ha tocat o et podria tocar a tu (por de perdre's alguna cosa, excés de confiança, efecte ramat o recència), i quina regla personal et posaries per decidir abans?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**